

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 158/04-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2004 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Báránya a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. K. D., bytom K., zastúpenej advokátom JUDr. M. F., Advokátska kancelária, K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/00 p o r u š i l právo JUDr. K. D., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/00 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

3. JUDr. K. D. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Rimavská Sobota *povinný* jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. JUDr. K. D. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún), ktorú je Okresný súd Rimavská Sobota p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. M. F., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. septembra 2004 č. k. I. ÚS 158/04-11 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. K. D., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/00 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že: *„Ako sťažovateľka som účastníčkou súdneho konania vedeného na Okresnom súde v Rimavskej Sobote, č. k. 6 C 40/2000, ktoré bolo začaté na základe mnou podanej žaloby zo dňa 11. 10. 1995 o ochranu osobnosti proti žalovaným Medes, s. r. o. so sídlom Štefánikova 32, Košice a V. Š., šéfredaktor denníka*

Predmetom tohto súdneho konania je konanie o ochranu osobnosti a poskytnutie primeraného zadostučinenia v zmysle § 13 zák. č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) z dôvodu uverejnenia nepravdivých a ničím nepodložených tvrdení v denníku ... zo dňa 20. 07. 1995. Predmetným konaním žalovaných došlo k neoprávneným zásahom do môjho práva na ochranu osobnosti. (...)

Pôvodne bolo súdne konanie vedené na Obvodnom súde Košice I. Na základe uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 13. 12. 1999 bola vec pridelená Okresnému súde v Rimavskej Sobote. Odo dňa podania žaloby do dnešného dňa ubehlo viac ako osem rokov a v predmetnom konaní nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej. (...)

Domnievam sa, že vyššie označené konanie na Okresnom súde v Rimavskej Sobote je v rozpore s účelom ústavou zaručeného práva na konanie bez zbytočných prietahov,

nakoľko ani po uplynutí neúmerne dlhej doby t. j. 8 rokov, súd vo veci nekonal, nerozhodol a neodstránil moju právnu neistotu.

Na priebeh vyššie označeného súdneho konania upozorňovala a zároveň som urgovala konanie písomnými podaniami (urgenciami) zo dňa 23. 08. 1999, 03. 11. 1999 a 10. 07. 2001.

Následne som dňa 13. 11. 2001 podala predsedovi Okresného súdu v Rimavskej Sobote sťažnosť na predmetný postup a prieťahy v konaní. Do dnešného dňa mi nebolo doručené rozhodnutie o mojej sťažnosti. (...)

Z vyššie uvedeného ako aj obsahu súdneho spisu vyplýva, že napriek predmetným písomným urgenciám a sťažnosti žalovaný súd vo veci riadne a bez zbytočných prieťahov do dnešného dňa nekonal, v predmetnej právnej veci nevytýčil pojednávanie a nerozhodol.

Chcem poukázať na skutočnosť, že predmetné prieťahy v súdnom konaní vyvolávajú u mňa psychický stav neistoty a očakávania. Zároveň chcem poukázať na skutočnosť, ktorá vyplýva aj z obsahu súdneho spisu, že prieťahmi v súdnom konaní došlo k situácii, že aj napriek môjmu prípadnému úspechu v súdnom konaní, nebude už možné uverejnenie ospravedlnenia ako aj vymoženie primeraného zadostučinenia voči žalovanému v prvom rade, pretože uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 10. 12. 2002 č. k. 2 K 244/98 bolo voči nemu zastavené konkurzné konanie pre nedostatok majetku na úhradu výdavkov a odmenu správcu. (...)

Na základe vyššie uvedených skutočností mám za to, že postupom Okresného súdu v Rimavskej Sobote t. j. jeho nečinnosťou v konaní došlo k prieťahom v konaní a tým porušeniu môjho základného práva garantovaného Ústavou SR, a to práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov navrhujem, aby Ústavný súd na základe vyššie uvedených skutkových a právnych skutočností a vykonaného dokazovania vo veci nálezom rozhodol:

1. Základné právo sťažovateľa, právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zaručené ustanovením článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, bolo v konaní vedenom na Okresnom súde v Rimavskej Sobote pod č. k. 6 C 40/2000, porušené.

2. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 500.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Rimavskej Sobote povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Porušovateľ je povinný sťažovateľovi nahradiť trovy súdneho konania.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. K. S., listom zo 14. októbra 2004 sp. zn. Spr 1508/04 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 21. októbra 2004.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Právna vec navrhovateľky JUDr. K. D., bytom K., proti odporcom 1) Medes, s. r. o. so sídlom Košice, Štefánikova č. 32 a 2) V. Š., šéfredaktorovi denníka ..., na ochranu osobnosti bola podaná na Obvodný súd Košice I dňa 24. 05. 1996. Tunajšiemu súdu bola vec prikázaná uznesením NS SR č. Nc 177/99 zo dňa 13. 12. 1999 a spis bol doručený na tunajší súd dňa 09. 02. 2000. Krajský súd v Banskej Bystrici svojím uznesením č. 16 Nc 66/00 zo dňa 23. 02. 2000 rozhodol o vylúčení niektorých sudcov tunajšieho súdu z konania a rozhodovania. Dňa 13. 04. 2000 bola vec pridelená do senátu 9 C. Dňa 09. 06. 2000 Krajský súd Košice svojím uznesením č. 2 K 244/98 zo dňa 09. 06. 2000 vyhlásil konkurz na majetok odporcu 1), tým došlo zo Zákona o konkurze a vyrovnaní k prerušeniu konania. (...)

Dňa 21. 05. 2002 bol spis vrátený z Krajského súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o oslobodení od platenia súdneho poplatku, dňa 14. 06. 2002 súd vyzval navrhovateľku na zaslanie dokladov o jej osobných a majetkových pomeroch, ktoré boli doplnené až 09. 02. 2004. Odvtedy neboli vo veci robené úkony.

Okresný súd v Rimavskej Sobote mal teda vo veci konať od 09. 02. 2000, kedy mu bola táto právna vec prikázaná na konanie a rozhodnutie, pričom už 09. 06. 2000 bol vyhlásený konkurz na majetok odporcu 1), v dôsledku čoho došlo zo zákona k prerušeniu konania a súd ďalej v konaní nemohol pokračovať.

V spise sa nachádza podanie navrhovateľky zo dňa 12. 11. 2001, v ktorom žiada súd o vytýčenie termínu pojednávania, iné sťažnosti navrhovateľky na konanie v tejto právnej veci neevidujeme.

Z týchto dôvodov považujeme sťažnosť navrhovateľky za neopodstatnenú a netrváme na tom, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie“.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol:

„Vo vyššie označenej právnej veci na základe písomnej výzvy zo dňa 19. 10. 2004, ktorá mi bola prostredníctvom môjho právneho zástupcu doručená dňa 21. 10. 2004, oznamujem, že trvám na podanej sťažnosti zo dňa 27. 11. 2003 a dôvodoch tam uvedených v celom rozsahu, a navrhujem, aby Ústavný súd rozhodol v zmysle mojej písomnej sťažnosti.

Oznamujem, že netrvám na ústnom pojednávaní v predmetnej veci a z týchto dôvodov navrhujem, aby Ústavný súd SR vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania.

Zároveň si uplatňujem náhradu trov právneho zastúpenia (...) v rozsahu (...) 8.800,- Sk. V prípade priznania náhrady trov právneho zastúpenia prosím tieto zaslať na účet právneho zástupcu.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 40/00:

A)

Dňa 24. mája 1996 podala sťažovateľka na Obvodnom súde Košice 1 (v súčasnosti Okresný súd Košice I) žalobný návrh na ochranu osobnosti proti 1. Medes, spol. s r. o., so

sídlom v Košiciach (ďalej len „odporca v 1. rade“) a 2. V. Š., šéfredaktorovi ... denníka ... (ďalej len „odporca v 2. rade“).

Dňa 25. júna 1996 bola vec z „*dôvodu miestnej nepríslušnosti*“ postúpená Obvodnému súdu Košice 2 (v súčasnosti Okresný súd Košice II).

Dňa 20. novembra 1996 uznesením č. k. 30 C 306/96-23 bola vec zastavená, pretože súdny poplatok nebol zaplatený v požadovanej výške.

Dňa 31. januára 1997 sťažovateľka podala „*sťažnosť*“ proti uvedenému uzneseniu o zastavení konania.

Dňa 4. februára 1997 sťažovateľka podala „*odvolanie*“ proti uvedenému uzneseniu o zastavení konania.

Dňa 20. februára 1997 sťažovateľka doručila Okresnému súdu Košice II doplnenie svojho odvolania proti zastaveniu konania a súčasne požiadala, aby bola oslobodená „*od zvyšku zaplataenia súdneho poplatku*“.

Dňa 26. júna 1997 bola uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 13 Nc 38/97-41 vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Trebišov vzhľadom na to, že „*mohli by vzniknúť pochybnosti o nezáujatosti*“ sudcov Okresného súdu Košice II.

Dňa 4. augusta 1997 bola uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 12 Nc 40/97-51 vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Michalovce vzhľadom na to, že „*skutočnosti uvádzané sudcami Okresného súdu v Trebišove sú tak závažné, že sú splnené predpoklady vylúčenia sudcov*“.

Dňa 27. novembra 1997 bola uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Nc 52/97-62 vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Rožňava, pretože „*možno mať pochybnosti o nezáujatosti*“ sudcov Okresného súdu Michalovce.

Dňa 29. apríla 1998 bola uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 17 Nc 12/98-75 vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Spišská Nová Ves, pretože „*je nepochybné, že (...) u všetkých sudcov Okresného súdu v Rožňave*“ možno mať „*pochybnosti o ich nezáujatosti*“.

Dňa 29. júna 1998 bola uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 12 Nc 35/98-89 vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Košice – okolie vzhľadom na to, že „*vyjadrenie samotnej navrhovateľky v nedôvere sudcov krajského súdu sú objektívne spôsobilé spochybniť nezáujatosť sudcov súdu prvého stupňa*“.

Dňa 29. apríla 1999 bola uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 14 Nc 19/98-100 vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Košice I vzhľadom na to, že vzťah sudcov Okresného súdu Košice – okolie „*ku žalobkyni objektívne spochybňuje ich nezaujatosť v konaní a rozhodovaní tejto veci*“.

Dňa 1. decembra 1999 Krajský súd v Košiciach predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), „*vzhľadom na to, že v prejednávanej veci už boli vylúčení sudcovia všetkých okresných súdov pôsobiacich v obvode Krajského súdu v Košiciach*“.

B)

Dňa 13. decembra 1999 najvyšší súd uznesením č. k. Nc 177/99-114 prejednanie predmetnej veci podľa ustanovenia § 12 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) prikázal Okresnému súdu Rimavská Sobota.

Dňa 9. februára 2000 bol predmetný spis doručený Okresnému súdu Rimavská Sobota.

Dňa 18. februára 2000 niektorí sudcovia okresného súdu namietli svoju predpojatosť v danej veci.

Dňa 21. februára 2000 bol spis predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o predpojatosti niektorých sudcov okresného súdu.

Dňa 23. februára 2000 krajský súd uznesením č. k. 16 Nc 66/00-124 rozhodol o vylúčení piatich sudcov z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Podľa uvedeného rozhodnutia však ostatní sudcovia okresného súdu „*nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci*“.

Dňa 29. marca 2000 bol spis vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Dňa 13. apríla 2000 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 9 C, ktorej predsedá JUDr. I. Ď.

Dňa 9. júna 2000 uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 K 244/98 bol vyhlásený konkurz na majetok odporcu v 1: rade a bol ustanovený správca konkurznej podstaty.

Dňa 12. júla 2001 sťažovateľka požiadala okresný súd „*o vytýčenie termínu pojednávania*“.

Dňa 16. novembra 2001 sťažovateľka opätovne požiadala okresný súd „o vytýčenie termínu pojednávania“.

Dňa 20. novembra 2001 bol urobený dopyt na Okresný súd Košice II.

Dňa 18. decembra 2001 bol urobený dopyt na Okresný súd Trebišov.

Dňa 24. apríla 2002 bol spis doručený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky zo 4. februára 1997, ktorým napadla uznesenie o zastavení konania z 20. novembra 1996.

Dňa 21. mája 2002 krajský súd vrátil okresnému súdu spis bez rozhodnutia ako predčasne predložený, pretože okresný súd „doteraz o žiadosti navrhovateľky na priznanie oslobodenia od súdneho poplatku“ od 20. februára 1997 nerozhodol.

Dňa 14. júna 2002 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby zaslala súdu doklady o svojich osobných a majetkových pomeroch.

Dňa 8. júla 2002 sťažovateľka doručila okresnému súdu podanie, v ktorom žiadala o primerané predĺženie lehoty na predloženie žiadaných dokladov.

Dňa 5. januára 2004 okresný súd urgoval sťažovateľku, aby predložila doklady o jej osobných a majetkových pomeroch.

Dňa 9. februára 2004 sťažovateľka doručila okresnému súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch a prehlásenie z 20. januára 2004.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Napriek tomu, že o návrhu sťažovateľky na ochranu osobnosti malo konať už sedem okresných súdov (pozri bod II/A nálezu), vzhľadom na viazanosť ústavného súdu sťažnostným návrhom (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) a na uznesenie o prijatí predmetnej sťažnosti na ďalšie konanie, ktorým bol vymedzený predmet tohto konania, ústavný súd v danom konaní mal posúdiť, či postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní o ochranu osobnosti vedenom pod sp. zn. 6 C 40/00, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako navrhovateľka, došlo k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je ochrana osobnosti, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 OSP) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 100/03).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o ochrane osobnosti môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s náročným zisťovaním skutkového stavu. Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania pred okresným súdom však ústavný nemôže pripísať na vrub faktickej alebo právnej náročnosti prerokovávanej veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietal zložitosť napadnutej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že aj sťažovateľka prispela k tomu, že v tomto konaní dochádzalo k prieťahom, najmä tým, že sťažovateľke trvalo viac než poldruha roka, kým doručila na výzvu súdu potvrdenie o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, ktoré k svojej žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatu nepripojila. Doterajšia dĺžka napadnutého konania bola nesporne vyvolaná aj správaním sťažovateľky.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté konanie sa začalo 24. mája 1996 a bez právoplatného rozhodnutia trvá už viac ako osem rokov, z toho na Okresnom súde Rimavská Sobota podstatne viac ako štyri roky. Na tieto skutočnosti nebolo možné neprihliadnuť, hoci relevantné skutočnosti ústavný súd preskúmal od 9. februára 2000, a predovšetkým konštatuje, že v takej citlivej veci, akou je ochrana osobnosti, bol okresný súd nečinný minimálne osemnásť mesiacov, konkrétne od 13. apríla 2000 (keď bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie kokrétnemu senátu) do 20. novembra 2001 (keď sa obrátil dopytom na Okresný súd Košice II). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím odôvodnená, pričom ani úkony, ktoré boli vykonané mimo uvedených období nečinnosti, neboli vždy efektívne. Nemožno pripustiť, aby sa vo veci na ochranu osobnosti počas doby poldruha roka nevykonali prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka vo veci ochrany osobnosti počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré vo veci ochrany osobnosti sú z ústavnoprávneho aspektu neospravedliteľné a netolerovateľné. K týmto

zbytočným prierahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a iba sčasti k nim došlo v dôsledku správania sťažovateľky, inak v dôsledku postupu súdu.

Pokiaľ predseda okresného súdu poukázal na to, že ďalšiemu postupu súdu bráni procesná prekážka, pretože „09. 06. 2000 bol vyhlásený konkurz na majetok odporcu 1), v dôsledku čoho došlo zo zákona k prerušeniu konania a súd ďalej v konaní nemohol pokračovať“, ústavný súd k tomu predovšetkým dodáva, že voči odporcovi v 2. rade však žiadna zákonná prekážka nevznikla, ktorá by bránila súdu v danej veci konať a rozhodnúť. Okrem toho vzhľadom na povahu uplatneného práva sťažovateľkou pred okresným súdom je nepochybné, že jej právo na ochranu osobnosti môže byť aspoň čiastočne naplnené. Podľa podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov totiž „súdne a iné konania podľa osobitného predpisu, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu, sa prerušujú, ak sa týkajú majetku patriaceho do podstaty alebo ak sa týkajú nárokov, ktoré majú byť z podstaty uspokojené“. Nároky sťažovateľky pritom nie sú iba majetkového charakteru, pretože sa domáha aj „uverejnenia ospravedlnenia“. Podľa názoru ústavného súdu napriek vyhlásenému konkurzu na majetok odporcu v 1. rade nič nebráni tomu, aby okresný súd o žalobnom návrhu sťažovateľky rozhodol.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prierahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančného zadost'učinenie vo výške 500 000 Sk, ktoré odôvodnila aj tým, že „predmetné prierahy v súdnom konaní vyvolávajú

u mňa psychický stav neistoty a očakávania. Zároveň chcem poukázať na skutočnosť, ktorá vyplýva aj z obsahu súdneho spisu, že prietiahmi v súdnom konaní došlo k situácii, že aj napriek môjmu prípadnému úspechu v súdnom konaní, nebude už možné (...) vymoženie primeraného zadosťučinenia voči žalovanému v prvom rade“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj na skutočnosť, že ona sama sčasti prispela k týmto zbytočným prietahom, považuje za primerané vo výške 40 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zabezpečenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) uplatnenú náhradu trov konania vo výške 8 800 Sk z dôvodu trov jej právneho zastúpenia advokátom JUDr. M. F.

Náhrada prislúchala za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti z 27. novembra 2003 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 21. októbra 2004). Za dva úkony vykonané v roku 2003 patrí odmena v sume po 4 270 Sk a k tomu dvakrát náhrada režijného paušálu po 128 Sk a za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2004, patrí odmena v sume 4 534 Sk a režijný paušál 136 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkom sumu 13 470 Sk.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka si prostredníctvom svojho právneho zástupcu uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré vyčíslil v sume 8 800 Sk, ústavný súd - keďže to nie je v rozpore s platnými súvisiacimi predpismi - jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške.

Ústavný súd preto o uplatnených trovách konania sťažovateľkou rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2004